

B.

Mødet den 22. Marts 1906.

(For lukkede Døre).

Fraværende var: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 482—1905). Der forelaa Indstilling fra Skoleudvalget om, at der i den ny **Kommuneskole** til Etageadskillelserne anvendes Jernbjælker i Stedet for Tømmer, at der i Gangene støbes med Slakbeton mellem Bjælkerne, med Mineralit som Slidlag, samt at Trapperne blive brandfri, opførte af støbte Betontrin, med Slidlag af Mineralit.

Jacob Jensen bemærkede, at det, da man byggede den sidste Skole, næsten havde været umuligt at skaffe Tømmer af de fornødne Dimensioner. Man havde nu forespurgt hos de herværende Tømmerhandlere, om de havde Tømmer, der kunde bruges til den ny Skole, og det havde vist sig, at det først skulde forskrives. Det vilde herefter blive meget vanskeligt at faa det fornødne Tømmer, og det var meget tvivlsomt, om man i det hele taget kunde skaffe noget, der var egnet til Brug straks. Udvalget havde derfor taget under Overvejelse, om det ikke kunde betale sig at anvende Jernbjælker i Stedet for Træbjælker, og da man var kommet til det Resultat, at man ligesaa billigt kunde benytte Jern som Træ, var man nu fremkommet med den foreliggende Indstilling. Da Udvalget ikke havde noget nærmere Kendskab til Mineralit, og da man ikke vidste, om det ikke vilde gøre Værelserne fodkolde og derved fremkalde

Forkølelse hos Børnene, havde man ikke turdet indstille, at det ogsaa anvendtes til Gulvene i Klasseværelserne, men skulde ganske henstille, hvorvidt det vilde være formaalstjenligt ogsaa at gaa med hertil. Han skulde i denne Forbindelse nævne, at Mineralit som Gulvbeklædning anvendtes i flere Skoler i København, Roskilde, Holbæk, Kjøge, Kallundborg, Svendborg og Faaborg. Efter hvad der var oplyst af Skoleinspektøren og Stadsarkitekten i København, havde man der været særdeles tilfreds med det omtalte Materiale.

Magnus Nielsen kunde være ganske enig med Udvalget i, at det rigtigste var at anvende Jernbjælker, ligesom det maatte anses for meget formaalstjenligt, at Trapperne blev brandfri. Naar den foregaaende Taler havde rejst Spørgsmaalet om det hensigtsmæssige i at anvende Mineralit som Gulvbelægnings Materiale, skulde han gøre opmærksom paa, at der fandtes mange andre forskellige saadanne Materialer, og Spørgsmaalet maatte derfor i al Almindelighed stilles saaledes, om man vilde have almindelige Bræddegulve eller fugeløse Gulve. I den ommeldte Henseende holdt Taleren ubetinget paa det sidste; det var i Virkeligheden kun muligt at holde Lokalerne ordentligt rene, naar de var forsynet med fugeløse Gulve, og saavidt han vidste, vilde det af Ministeriet blive forlangt, at Gulvene i alle Skolelokaler af Hensyn til Renholdelsen af disse, skulde være fugeløse. Han skulde paa den af den foregaaende Taler givne Foranledning tilføje, at Mineralitgulve efter hans Erfaring paa ingen Maade gav Fodkulde.

Lotttrup kunde godt tiltræde Udvalgets foreliggende Indstilling, men det forekom ham, at det vilde være rigtigst at forsyne Skolen med fugeløse

Gulve, noget der i høj Grad vilde lette Rengøringen af Lokalerne.

Müller skulde overfor Magnus Nielsen gøre gældende, at Ministeriet ikke nogensinde udtrykkelig havde stillet bestemt Fordring om fugeløse Gulve i Skolerne, men det havde forlangt, at Fugerne skulde kittes og ferniseres. Det afgørende med Hensyn til om Mineralitet eller andet lignende Materiale burde anvendes til Gulv i Skolelokaler, forekom ham at være dette, om det kunde taale det stærke, daglige Slid, og navnlig hvorledes det stod overfor jernbeslagne Træsko, samt hvorledes det vilde gaa med Reparation af det. Trægulve besad jo en ret betydelig Holdbarhed, og han skulde saaledes nævne, at i Nørrebro's By-skole f. Eks. havde det ikke siden 1893 været nødvendigt at foretage nogen væsentlig Reparation af Gulvene. Hvad selve Rengøringen angik, var han nærmest tilbøjelig til at tro, at den vilde blive ganske den samme saavel med den ene som med den anden Slags Gulvmateriale.

Magnus Nielsen kunde med Hensyn til de fugeløse Gulves Holdbarhed henvise til, at Skoleinspektøren og Stadsarkitekten i København — som omtalt — havde udtalt sig til Fordel for disse, og Gulvene derovre var jo udsat for samme Slid som her. Han tvivlede heller ikke om, at de ligesaa godt som Bræddegulve kunde staa overfor Træsko-søm; de bestod af en støbt Masse, der blev som Sten. De havde ogsaa den Fordel, at de tog mindre imod Snavs og derfor faktisk var lettere at renholde.

J. C. Petersen troede ubetinget, at man burde gøre et Forsøg med fugeløse Gulve, der var de eneste, der betryggende kunde renholdes. Selv om man meget jævnlgt kittede Fugerne i et

Bræddegulv, kunde de dog ikke holdes saa tætte, at der ikke let kunde samles betydelige Mængder af Smitstof i dem. I Anledning af Forslaget om Anbringelsen af brandfri Trapper skulde han spørge Udvalget om, hvilket Gelænder man tænkte sig anvendt. Han var bange for, at et Jerngelænder vilde blive ret kostbart.

Vestesen kunde meget vel indse, at det maatte slide stærkt paa et Gulv, naar der daglig blev gaaet paa det med jernbeslagne Træsko, men da Træsko nu engang var en særdeles god Fodbeklædning for Børn, og vel egnede til at holde deres Fødder tørre og varme paa Vej til Skolen, kunde han ønske oplyst, om man ikke nogensinde havde tænkt paa at indrette det saaledes, at Børnene kunde skifte Sko i Skolerne, eventuelt kunde benytte deres Gymnastiksko til at færdes med i Skolelokalerne. Her hvor der var Tale om Opførelse af en ny Skole, kunde det jo næppe være uoverkommeligt, at skaffe den nødvendige Plads til Børnenes Skiftesko. Naar man tog Slidet paa Gulvene af Træskoene i Betragtning, kunde det maaske ogsaa være, at det til syvende og sidst kunde betale sig at anskaffe Skiftesko til Børnene.

Müller skulde oplyse, at der i 1887 i nordre Byskole var blevet gjort et Forsøg med Anskaffelse af Skiftetøfler til Børnene. Der var imidlertid den Ulempe herved, at de enkelte Klasseværelser benyttedes af 2 Hold, og man skulde derfor enten lade de samme Sko benytte af 2 Hold Børn, hvilket ikke var heldigt, eller have 2 Hold Skiftesko, men til disse kunde der daarlign skaffes Plads. At lade Børnene anvende Gymnastikskoene, der i øvrigt opbevaredes i Gymnastiksalene, vilde medføre lignende Vanskeligheder. Skulde der imidlertid være Stemning for

at gøre yderligere Forsøg med Anskaffelse af Skiftesko til Børnene, skulde han ikke have noget videre derimod, men det vilde jo blive et noget kostbart Forsøg, og han var bange for, at det paa Grund af Mangel paa Plads i Skolegangene, hvor Skoene skulde opbevares, vanskeligt kunde gennemføres.

Jacob Jensen var tilbøjelig til at tro, at Spørgsmaalet om Skiftesko til Børnene i Skolerne helst burde løses ad frivillig Vej, saaledes som Forholdet havde været i nordre Byskole og i Frederiksbjerg Skole; det bedste var ubetinget, at Børnene kunde tage Skoene med hjemme fra. Hvad det foreliggende Spørgsmaal angik, kunde han meget vel føle sig tilfreds med, at man bestemte sig til Anvendelse af fugeløse Gulve, idet man jo altid senere kunde tage Bestemmelse om, hvilket Materiale der skulde benyttes hertil. Da Skolebænkene var forsynet med Fodskamler, og Børnenes Fødder saaledes ikke behøvede at komme i direkte Berøring med Gulvet, kunde der næppe være nogen Betænkelighed ved at gaa over til fugeløse Gulve. Fulgte man Udvalget, vilde man faa en fuldstændig brandfri Bygning, noget der havde den største Betydning, naar man tænkte paa, hvor mange Børn der paa een Gang skulde opholde sig i denne. Til J. C. Petersen skulde han endelig sige, at Trappegelænderet vilde blive muret op midt i Trapperummet.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

2. Filtenborg skulde paa Slagtehusudvalgets Vegne meddele, at en Kreds af Landmænd i Østjylland, der agtede at oprette en **Andelskvægekspor-
tening**, havde udtalt Ønske om, at denne maatte faa sit Sæde her i Byen, for saa vidt man kunde opnaa en Overenskomst med Kommunen. Eksporten vilde formentlig komme til at omfatte

ca. 6000 Kreaturer aarlig, hvoraf 3000 vilde blive slagtede her, medens Resten skulde udføres i levende Tilstand. Det vilde sikkert nok være af økonomisk Interesse at faa den ommeldte Forening knyttet her til Byen, i hvert Tilfælde paa Grund af de indirekte Fordele, det vilde medføre for Kommunen, og man burde derfor stille sig saa imødekommende som muligt overfor den. Udvalget havde forhandlet med Landmændene, der ønskede en Kontrakt med Kommunen paa 5 Aar. Man havde tænkt sig Slagteafgiften sat til 1 Kr. pr. Kreatur, dog saaledes, at hvis der slagtedes over 3 à 4000, skulde den være noget mindre. Landmændene ønskede at leje Stalde til ca. 50 Kreaturer for en aarlig Afgift af ca. 300 Kr., og denne Staldplads kunde vel nok anvises dem i Statens tidligere Eksportstalde ved Elektricitetsværket. I Forbindelse med Eksportforeningen var det Landmændenes Mening at oprette en Konserverfabrik, hvortil man tænkte sig at leje dem Lokale i den gamle Sømfabrik, der let kunde forsynes med Damp fra Slagtehuset. Endelig forlangte de, at der skulde lægges Jernbanespor fra Havnen til Slagtehuset; herom havde man allerede tidligere forhandlet med Statsbanerne, der da anslog Udgiften til 10 à 12,000 Kr., men nu havde de erklæret, at Anlægget af Sporene vilde koste 20 à 22,000 Kr. Udvalget havde anset det rigtigst at fremkomme med de Oplysninger, for at man kunde bringe i Erfaring, om der i Raadet var Stemning for at fortsætte Forhandlingerne med den nævnte Forening om en Ordning mellem den og Kommunen.

Vestesen forekom det ganske vist ikke, at Indtægten ved Slagtingen vilde blive ret stor efter det oplyste, men man maatte paa den anden

Side erindre, at Affaldet fra de slagtede Dyr jo ikke repræsenterede saa lille en Værdi, der vilde komme Byen til Gode. I Øjeblikket havde Elektricitetsværket ikke Brug for de fra Staten erhvervede Stalde, og disse kunde jo godt overlades Eksportforeningen foreløbig. Hvad Anlægget af Jernbanesporene angik, skulde han fremhæve, at naar Forholdene ved den ny Havn mod Syd blev ordnede, vilde Sporene derved jo komme til at gaa omtrent lige forbi Slagtehuset, og naar man nu foretog Anlægget af det ommeldte Spor med denne fremtidige Forbindelse for Øje, kunde man næppe forlange, at Slagtehuset skulde bære hele Udgiften ved dette Spor.

Magnus Nielsen vilde støtte Udvalgets Forslag om, saa vidt muligt at vise den paagældende Forening Imødekommenhed. Man maatte dog ikke være blind for, at der sikkert maatte bringes Ofre af Kommunen, hvis man ønskede at knytte den her til Byen. De gamle Kreaturstalde kunde saaledes vel nok bruges, hvor de stod, men de havde næppe nogen Værdi, naar de skulde flyttes. Han tvivlede ogsaa stærkt om, at den gamle Sømfabrik kunde bruges til Konservesfabrik; skulde den indrettes hertil, var det vist kun Ydermurene, der kunde blive staaende, alt det andet maatte ombygges.

Nørgaard kunde ligeledes anbefale, at man fortsatte Forhandlingerne med Eksportforeningen. De gamle Kreaturstalde kunde vist foreløbig blive staaende og repræsenterede saaledes nogen Værdi. Den omtalte Sum, der skulde anvendes til Spor, var meget betydelig, og der maatte sikkert kunne opnaas Besparelser ved Anlægget heraf. Han skulde henstille, at der optoges Forhandlinger med Havneudvalget om, hvor vidt Sporene havde Be-

tydning for Havnen, i hvilket Tilfælde denne burde betale sin Del af Bekostningen ved dem.

Jacob Jensen kunde godt være med til at bemyndige Udvalget til at forhandle videre med det oftnævnte Andelsselskab. Han troede ganske vist ikke, at den gamle Sømfabrik egnede sig til Konservesfabrik; skulde man have en saadan, maatte der sikkert anlægges en ny. Af de gamle Kreaturstalde vilde under en eventuel Flytning kun Taget have nogen Værdi. Hvad angik Jernbanesporene, havde Statsbanerne i de senere Tider efter det i deres Administration indførte Spare-system ikke været villige til at anlægge ny Spor, og Havnen havde saaledes selv maattet bekoste de Sidespor, den ønskede. For Tiden havde Havnen ikke nogen Interesse af Sporet ad Slagtehuset til, men naar den ny Havn blev færdig, kunde den maaske faa det.

Müller forespurgte, om der var nogen Fare for, at Eksportforeningen, for saa vidt den ikke opnaaede en for den tilfredsstillende Overenskomst med Aarhus Kommune, vilde henvende sig til nogen anden By.

Filtenborg maatte indrømme, at den direkte Indtægt af Eksportforeningen ikke vilde blive videre stor, men man maatte erindre, at Forholdet til denne Forening, saaledes som det var tænkt ordnet, ikke vilde medføre nogen Udgift for Slagtehuset. Det var Meningen, at de gamle Stalde skulde blive staaende, indtil Elektricitetsværket selv fik Brug for Grunden; Lejeindtægten af dem maatte Elektricitetsværket gerne faa. Han var i øvrigt tilbøjelig til at tro, at Staldene nok kunde flyttes. Om Sømfabriken egnede sig til Konservesfabrik eller ikke, maatte blive Eksportforeningens Sag; ønskede den at leje

den, var der jo ingen Grund til at modsætte sig det. Selv om Eksportforeningen ikke kom her til Byen, vilde det alligevel blive nødvendigt at faa Jernbanespor til Havnen, idet de private Eksportører stadig stillede Krav herom, et Krav, som man ikke kunde nægte at opfylde. Hvis Havnen vilde afholde en Del af Udgiften til Sporet, vilde det jo derimod være særdeles rart. Han skulde endelig tilføje, at for saa vidt Eksportforeningen ikke fik en Ordning med Kommunen, vilde den utvivlsomt blive henlagt til Randers, til hvilken By en Del af dens Medlemmer helst saa den knyttet.

3. De foreliggende Andragender om Eftergivelse af **Fattighjælp** fra:

- a. (J. Nr. 17⁴—1905). Arbejdsm. Lauritz Eriksen og
 - b. (J. Nr. 17¹²—1905). Arbejdsm. Niels Jensen
- bevilgedes i Overensstemmelse med Fattigudvalgets Indstilling.

